

ปัญหาข้อกฎหมาย : การตั้งผู้จำหน่ายอุยงอนามัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

อ.นพดล ปกรณ์นิมิตติ

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยศรีปทุม

ตามที่มีกระแสข่าวเรื่องแนวความคิดการตั้งผู้จำหน่ายอุยงอนามัยในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การทำแท้ง และการตั้งครรภ์ ที่ไม่พึงประสงค์ในกลุ่มผู้เสี่ยงคือเยาวชนหรือวัยรุ่น นั้นกำลังเป็นที่ถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์ ในสังคมทั้ง แง่มุมของความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ควรหรือไม่ควร บางท่านมีความเป็นห่วงว่า จะเป็นการส่งสัญญาณที่ผิดๆ ให้แก่เยาวชนหรือวัยรุ่นหรือไม่ ทั้งผู้ที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดดังกล่าว ต่างก็มีเหตุผลสนับสนุนความคิดเห็นฝ่ายตน แต่ในแง่ของปัญหาข้อกฎหมาย ยังมีกรกล่าวถึงประเด็นนี้อยู่ค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งมีกฎหมายกำกับและควบคุม อันเป็นไปตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546

กฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 มาตรา 79ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตกรรมการสภาสถาบัน อธิการบดี คณาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่ ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ใช้หรือยอมให้ผู้อื่นใช้.....(2) สถานที่เพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือการอันไม่ควรแกกิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.....โดยข้อห้ามตามมาตรา 79 นี้ มีโทษทางอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืน คือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การตั้งผู้จำหน่ายอุยงอนามัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ต้องพิจารณาข้อกฎหมายในมาตรา 79(2) ประกอบด้วย โดย ผู้ปฏิบัติงานทั้งหลายในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะถูกห้ามกระทำการใน 4 ลักษณะต่อไปนี้

1. ใช้หรือยอมให้ผู้อื่นใช้สถานที่เพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย
2. ใช้หรือยอมให้ผู้อื่นใช้สถานที่เพื่อการอันขัดต่อความสงบเรียบร้อย
3. ใช้หรือยอมให้ผู้อื่นใช้สถานที่เพื่อการอันขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน
4. ใช้หรือยอมให้ผู้อื่นใช้สถานที่เพื่อการอันไม่ควรแกกิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

สำหรับข้อห้ามใน 2 ลักษณะแรก ถ้าสมมติมีการตั้งผู้จำหน่ายอุยงอนามัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะถือเป็นการใช้สถานที่เพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนคงไม่น่าจะใช้ เพราะ 1. ตัวสินค้าอุยงอนามัย ไม่ใช่สินค้าผิดกฎหมายและห้ามมีการจำหน่ายในท้องตลาด 2. การจำหน่ายอุยงอนามัยไม่ใช่เรื่องที่กระทบความมั่นคงของรัฐหรือเอกชน หรือกระทบต่อผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของสังคม อันจะถือเป็นเรื่องขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนแต่ประการใด

อันที่จริง ถุงยางอนามัย อาจถูกพิจารณาได้ เป็น 2 มิติ มิติแรกเชิงบวก ถุงยางอนามัยคืออุปกรณ์อย่างหนึ่ง ที่ทางการแพทย์แนะนำให้ใช้เพื่อคุมกำเนิด หรือป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค ซึ่งที่ผ่านมารณรงค์ ให้ใช้ถุงยางอนามัย ได้มีส่วนช่วยในการลดจำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวี ได้เป็นจำนวนมากอันเป็นการช่วยป้องกัน ปัญหาสังคมต่างๆ ที่จะตามมา แต่มิติที่สอง เชิงลบ ถุงยางอนามัย ถูกนำไปใช้คู่กับ การค้าประเวณี หรือใช้แก้ ปัญหาการแพร่เชื้อโรคติดต่อ จากการสำส่อนทางเพศ ในช่วงวัยที่ไม่เหมาะสม หรือการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัย อันควร หรือ การรับวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ในเรื่องมีเพศสัมพันธ์อย่างไม่เหมาะสมเข้ามา

มิติที่สอง อันเป็นภาพเชิงลบของถุงยางอนามัย คือคำถามที่น่าศึกษาว่า การตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัย ในสถานศึกษา หรือในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะเป็นการอนุญาตให้บุคคลภายนอก หรือบริษัทเอกชนเข้ามา ติดตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัย อันเป็นการใช้สถานที่ที่ 1. ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ 2. เป็นการอันไม่ ควรแก่กิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหรือไม่ (โดยผู้เขียนตั้งสมมติฐานว่า คงไม่มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใด เป็นผู้จัดหาและจำหน่ายถุงยางอนามัยเอง แต่คงเป็นการอนุญาตให้บุคคลภายนอก หรือบริษัทเอกชน ที่ผลิตหรือ จำหน่ายถุงยางอนามัยเหล่านี้ มาทำสัญญาขออนุญาตใช้สถานที่เพื่อติดตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัยในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน) ทั้งนี้เพราะผู้ที่เสนอแนวคิดให้มีการตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัยในสถานศึกษา บางท่านดูเหมือนจะ ใช้เหตุผล ในภาพเชิงลบของถุงยางอนามัย ดังกล่าวข้างต้น มาเป็นเหตุผลในการนำเสนอ

ประเด็นแรก คำว่า “ศีลธรรมอันดีของประชาชน” กฎหมายไม่ได้ให้คำวิเคราะห์ที่ชัดไว้ แต่อาจกล่าวได้ว่า ศีลธรรมอันดีนั้น ได้แก่ บรรดาข้อบังคับทั้งหลายอันบังคับไว้โดยธรรมจรรยา และถือเป็นคุณธรรมอันดีงาม ซึ่งเป็นการรับรองและถือปฏิบัติ (recognition and usage) ของสมาชิกในสังคมนั้น ๆ ศีลธรรมอันดีของประชาชน มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในสังคมนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ในการวินิจฉัย กล่าวคือ การใดจะ ได้รับความอับอาย ได้รับความติเตียน ถูกเกลียดชัง หรือถูกดูหมิ่นหรือไม่ โดยดูประกอบกับประชาชนทั้งหลาย ในสังคมว่ามีความรู้สึกต่อการนั้นๆ ประการใด

ดังนั้น ถ้าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะอนุญาตให้ผู้อื่น เข้ามาตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัย จะถือว่าเป็นการ อนุญาตให้ใช้สถานที่ที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ คำตอบนี้คงอาจจะตอบยาก เพราะขึ้นอยู่กับ การตีความของนักกฎหมายแต่ละท่าน ประกอบกับทัศนคติ และมุมมองของแต่ละคน ในการชั่งน้ำหนักในสิ่งที่ดี และไม่ดีของถุงยางอนามัย ซึ่งจะต้องดูประกอบกับ สถานที่ที่ตั้ง เช่น ห้างสรรพสินค้า กับ สถานศึกษาย่อมไม่ สามารถใช้เหตุผลเดียวกันในการติดตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัย ช่วงเวลาและความเหมาะสมของวัยผู้บริโภคด้วย ซึ่งเราอาจ สมมติคำตอบจากการแปลความกฎหมาย ออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

กรณีแรก การตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะเป็นการใช้สถานที่ที่ขัดต่อศีลธรรม อันดีของประชาชน ถ้าความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในสังคมขณะนี้ มองว่าถุงยางอนามัย คือสิ่งที่ไม่ใช่ การเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และจะตามมาด้วยปัญหาทางสังคม ไม่ว่าจะการตั้งครรภ์ หรือการทอดทิ้งทารก ของมารดาที่ยังไม่มีความพร้อม หรือเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนหรือวัยรุ่น ไม่รู้สึกอายในเรื่องเพศ มองเรื่องการมี เพศสัมพันธ์กับเพื่อนนักศึกษาเป็นเรื่องปกติ อีกทั้งยังเป็นการขัดต่อประเพณี หรือคำสั่งสอนอันดีงามของผู้ใหญ่ ในสังคมไทยเราตั้งแต่อดีต ที่สั่งสอนมาตลอดว่า เด็กหรือเยาวชนควรมีเพศสัมพันธ์เมื่อถึงวัยอันควรและมีความ พร้อมในด้านต่างๆแล้วไม่ว่าการเงิน ทรัพย์สิน หรือสถานะ

กรณีที่สอง การตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มิใช่การใช้สถานที่ที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในสถานศึกษาเป็นเรื่องที่สังคมขณะนี้ยอมรับได้แล้วกับความจริงที่เยาวชนหรือวัยรุ่นในสถานศึกษา บางกลุ่มบางคนมีเพศสัมพันธ์กันมานานแล้ว การไม่ยอมรับความจริงดังกล่าวจะทำให้วัยรุ่นเป็นกลุ่มเสี่ยง กับการมิได้มีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย

ประเด็นต่อมา การอันควรแก่กิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หมายความว่าอย่างไรนั้นอาจพิจารณาได้จากมาตรา 8 ของกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งบัญญัติว่า... สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ ในการให้การศึกษ ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ถ้อยคำของกฎหมายในมาตรา 8 นี้ ได้สะท้อนให้เห็นว่า กิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อาจแบ่งออกได้เป็น 4 ด้าน ไม่ว่าจะเป็น 1. ผลิตบัณฑิต – ถ่ายทอดความรู้ 2. วิจัยแสวงหาคำความรู้ใหม่ 3. ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และ 4. ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

การให้บุคคลอื่น ตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะถือว่าเป็นการควรหรือไม่ควรแก่กิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ก็คงเป็นการยากที่จะตอบคำถามนี้เช่นเดียวกัน เพราะถ้อยคำในกฎหมายบัญญัติวางหลักการไว้อย่างกว้างๆ จึงต้องอาศัยการตีความ ซึ่งถ้าเป็นผู้ที่เห็นด้วยกับการตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนก็อาจมองได้ว่า การให้บุคคลอื่น ตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ไม่ได้เกี่ยวข้องกับมาตรานี้ การตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัยก็มีอยู่มากมายตามห้องน้ำ โรงภาพยนตร์ หรือห้างสรรพสินค้า ไม่ใช่เรื่องร้ายแรงที่ต้องมาคู่กับวัตถุประสงค์ของสถาบันหรือไม่ อีกทั้งถุงยางอนามัยยังช่วยป้องกันปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครุภัณฑ์ก่อนวัยอันควรของนักศึกษาได้ การให้บุคคลอื่นเข้ามาตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จึงถือเป็นงานในกิจการที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนพึงกระทำ เพื่อช่วยนักศึกษาได้

แต่ในแง่มุมที่ไม่เห็นด้วยกับ การให้บุคคลอื่นเข้ามาตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ก็อาจพอมิเหตุผลที่สนับสนุนได้ดังนี้

- 1) ถุงยางอนามัย ไม่เหมือนกระดาษชำระในห้องน้ำ ที่จัดบริการให้นักเรียนหรือนักศึกษา การอนุญาตให้บุคคลอื่นเข้ามาดำเนินการตั้งผู้จำหน่ายจึงควรดูว่า ในอยู่ขอบข่ายกิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่พึงทำได้หรือไม่
- 2) ข้อห้ามมาตรา 79 มีโทษทางอาญา ถ้าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนดำเนินการไปโดยไม่มีความชัดเจนว่าใช้กิจการที่พึงกระทำได้ อาจมีปัญหาตามมาในภายหน้าได้
- 3) ถุงยางอนามัย ที่บุคคลภายนอกนำเข้ามาจำหน่าย ย่อมมีข้อหรือตราของผู้ผลิต การอนุญาตให้ตั้งผู้จำหน่ายถุงยางอนามัยเท่ากับอนุญาตให้มีการโฆษณาสินค้าที่ไม่เหมาะสมในสถาบันการศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับกิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่พึงกระทำ

ท้ายที่สุดนี้ การตั้งผู้จำหน่ายยางอนามัยในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย เพราะเป็นการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สถานที่ เพื่อการอันขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือการอันไม่ควรแก่กิจการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหรือไม่นั้น ยังอาจไม่สามารถหาคำตอบที่ชัดเจนเป็นบรรทัดฐานได้ขณะนี้ ซึ่งก็คงขึ้นอยู่กับสังคม และผู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายดังกล่าวจะได้กลับไปคิด และพิจารณา เพื่อชวนกันสงสัยหาคำตอบต่อไป